

ТИПОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ЖИТЛА ДЛЯ БЕЗДОМНИХ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

© Соловій Л.С., 2009

Розглядається типологічна структура житла для бездомних та проблеми, пов’язані з їх створенням, типи планування типів житла для бездомних.

In this article we discuss the socials, demographics and psychologist problems of the homeless, as phenomena in Ukraine. Also, we including the determination of quantizes of homeless and the motives of in Ukraine.

Постановка проблеми

За останні роки кількість бездомних людей в Україні постійно зростає. Безпритульність – актуальна проблема майже всіх великих міст. Прийнятий Закон України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей» набув чинності з 1 січня 2006 року [1]. Він передбачає надання певних послуг для безпритульних та бездомних людей, але їх перелік дуже обмежений, а механізм їх надання не визначено.

Аналіз досліджень та публікацій

Аналіз наукових джерел показує, що проблема безпритульності ще недостатньо вивчена. На сторінках друкованих видань з’являються статті практиків буквально з волянням про допомогу. Слід констатувати, що в наукових і методичних журналах цій проблемі практично не приділено уваги. Нерозробленість її посилює актуальність детального вивчення, оскільки, виникнувши в пострадянський час, проблема бездомних і безпритульних дітей стала новою й несхожою на проблему безпритульності початку ХХ століття. Проблемою безпритульності та бродяжництва займалися багато американських дослідників, таких як М. Bart, E.Liebow, A. Laudan, L. Edgar, Culhane, L. Lugo, J.D.Wright, B. A. Rubin, J.A. Devine, A. Hillier та інші, але в українській науковій літературі ця тема майже не розглядалася. Тому метою цього дослідження було вивчити та проаналізувати типи житла для бездомних у зарубіжній практиці та в Україні.

Метою даного дослідження є вивчення типологічної структури житла для бездомних в Україні та за кордоном.

Виклад основного матеріалу

Актуальною і тривожною тенденцією сьогодні є активне зростання чисельності бездомних громадян та безпритульних дітей, які займаються бродяжництвом.

Проблема бездомних громадян та безпритульних дітей в Україні деформує соціальне середовище, руйнує фізичне, психічне та духовне здоров’я людей, знижує їх життєву, громадську та творчу активність, погіршує моральний стан, створює соціальну напругу в суспільстві.

Більшість громадян, схильних до бродяжництва, ведуть протиправний, здебільшого антисоціальний спосіб життя. Серед них і ті, які були раніше засуджені, хворі на різні інфекційні захворювання, наркомани, хронічні алкоголіки.

Це дослідження може покласти початок докладнішому вивченню практики надання послуг бездомним людям у різноманітних проектах, зокрема тих, які спеціалізуються на послугах для бездомних з різними потребами, організації управління системою допомоги та підтримки, питаннях координації зусиль на державному та місцевому рівнях, взаємодії між громадськими та державними закладами, що працюють у цій сфері тощо.

Основним елементом стратегії має бути послідовність у наданні послуг, основною ланкою яких є тимчасові притулки, звідки клієнти мали б можливість у разі потреби переходити на вищі рівні підтримки та в перспективі отримати житло, наприклад, кімнату в гуртожитку, за яку могли б сплачувати самостійно, та вести незалежний спосіб життя.

Такі послуги, як надання притулку людям, які не мають житла і змушені жити в місцях, які не призначені для проживання, послуги з реінтеграції вже сьогодні можуть запроваджуватись в Україні, й окремі приклади вже існують.

У даному дослідженні також є важливість закордонного досвіду. Протягом довгого часу американський вчені і різні благодійні організації займалися будівництвом так званих тимчасових нічліжок, де бездомний може переночувати, прийняти душ і одержати набір мінімально необхідних людині послуг, таких, як медичний огляд або стрижка.

Крім звичайних нічліжок, існують сезонні, які наповнюються з приходом холодів.

У багатьох країнах світу існують різні громадські та церковні організації, які займаються бездомними. Держава переважно бере на себе обов'язок організовувати так звані нічліжки. Опікуватися бездомними на наступних етапах держава довіряє різним громадським організаціям. Державні тендери на утримання бездомних виграють ті організації, що показують кращі результати ресоціалізації бездомних. [2]. «Емаус» – найбільша з них. Її засновником є французький священник о. П'єр. Будучи депутатом французького парламенту, він купив для бездомних Парижа будиночок, де утримував їх. Пізніше мешканці цього будинку почали збирати по смітниках речі, реставрували їх і продавали. Так у світі почали з'являтися перші спільноти «Емаус», які цілком себе утримували. У цілому світі таких спільнот близько півтисячі. За переконанням отця П'єра, у ситуації бездомності може опинитися кожна людина. Адже втрата даху над головою – це лише наслідок внутрішньої бездомності, того стану, коли потрапляєш у безнадію [3].

Проаналізувавши житло для бездомних в Україні та за кордоном, доходимо висновку, що доцільно класифікувати житло для бездомних за такими критеріями:

– за способом розташування у структурі міста:

Будинки- вставки до існуючої забудови;

Окремо розташовані центри;

Розташування мобільного житла у структурі міста;

1.4. Розташування мобільного житла за околицями міста;

Рис. 1. Притулок. Будинок-вставка у США. Придатний до будь-яких типів міст, включаючи кутове розташування

Рис. 2. Центр Джона Кроса в селі святого Вінсента де Поля, Сан Дієго

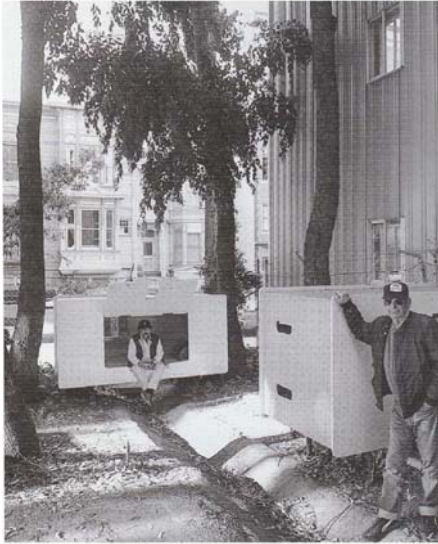

Рис. 3. Одномісна контейнерна модель для ночівлі місцевого нічліжного інноваційного центру Дональда Мак Дональда

Рис. 4. Житло в с. Домед Лос Анжелесі

- за поверховістю:
 - 1.1. Малоповерхові будинки;
 - 1.2. Середньої поверховості;
- за типом планувального вирішення:
 - 1.1. Коридорний тип планування;
 - 1.2. Секційний;
 - 1.3. Коридорно-секційний.
- за типом житлових кімнаток:
 - 1.1. Казармений тип планування;
 - 1.2. Окремі житлові кімнати;
 - 1.3. Змішаний тип, казармений і окремі кімнати.

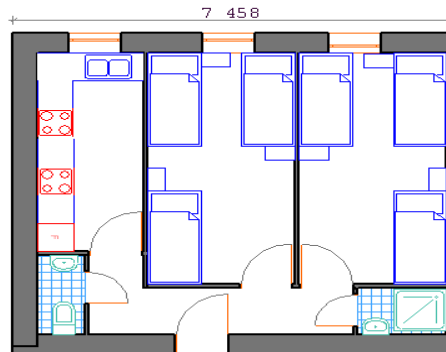

Рис. 5. Тип житлової кімнатки на 6 чоловік з кухнею

Висновки

Проблема бездомності з психологічного погляду є актуальною і потребує вивчення і узагальнення досвіду в Україні. Сьогодні в Україні потрібно проводити детальніші наукові архітектурні дослідження житла для бездомних.

Потрібно детальніше вивчення типологічної структури житла для бездомних.

1. Закон України про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей // <http://www.rada.kiev.ua> 2. Sam Davis, "Designing for the Homeless" // London: (University of California Press, 2004) 3. У вирішенні проблеми бездомності в Україні // Патріярхат за єдність церкви та народу №4 (395) 2006 року.